

GR Sociaal
Sociale Dienst Drechtsteden X Drechtwerk

Planning voor procedure:

Dagelijks Bestuur 2 december 2024
Algemeen Bestuur 19 december 2024

VOORSTEL ALGEMEEN BESTUUR

Soort notitie: Beleidsplan schuldhulpverlening 2025 t/m 2028		Datum 18 oktober 2024
Portefeuillehouder C.C. van Benschop	MTlid/Opgavemanager M. Klink	Steller L.de Zoete- Wapperom

Onderwerp

Beleidsplan schuldhulpverlening 2025 t/m 2028

Voorstel

1. Instemmen met de bijdrage van de GR Sociaal aan de rompvversie van het Beleidsplan schuldhulpverlening rekening houdende met de gedelegeerde en gemandateerde taken en verantwoordelijkheden;
2. Instemmen om in alle gemeenten het plan met terugwerkende kracht in te laten gaan vanaf 1-1-2025 (zodat er een gelijke looptijd is in alle gemeenten);
3. Kennisnemen van de memo over de financiën van schuldhulpverlening GR Sociaal;
4. Doorgeleiden van de rompvversie van het beleidsplan door het Algemeen Bestuur met bijgevoegde aanbiedingsbrief naar de colleges van de Drechtstedengemeenten voor verdere aanvulling gemeenten en doorgeleiding richting gemeenteraden.

Bevoegdheid

Algemeen Bestuur (de gedelegeerde en gemandateerde taken, zoals nader beschreven in art. 5 van de GR Sociaal).

Samenvatting

Betreft:

Op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening zijn gemeenten verplicht om eens per vier jaar een beleidsplan schuldhulpverlening vast te stellen. Het huidige beleidsplan schuldhulpverlening "SamenWerken aan perspectief" loopt af per 1 januari 2025. De voorgelegde rompvversie van het opvolgende plan bouwt hier in hoge mate op voort maar is gezien de gewijzigde governancestructuur, landelijke en lokale ontwikkelingen en de doorontwikkeling van de dienstverlening van de GR Sociaal, geactualiseerd.

De bijdrage van de GR Sociaal aan het beleidsplan, op grond van gedelegeerde en gemandateerde taken en bevoegdheden, wordt via onderhavig voorstel aan het Algemeen Bestuur voorgelegd. Aan het bestuur wordt gevraagd om de specifieke teksten over de GR Sociaal vast te stellen en de gehele rompvversie van het beleidsplan door te geleiden richting de Drechtstedengemeenten voor lokale aanvulling en besluitvorming.

Toelichting op het voorstel

Aanleiding

Sinds de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) zijn gemeenten verplicht om eens per vier jaar een beleidsplan schuldhulpverlening vast te stellen. Het huidige beleidsplan schuldhulpverlening "SamenWerken aan perspectief", is aflopend per 1 januari 2025. Dit plan is in de voormalige governance structuur opgesteld en vastgesteld door de Drechttraad in 2021. Het plan is daarna, met goedkeuring van de lokale gemeenteraden, ongewijzigd voortgezet tot heden.

Om tot een opvolgend beleidsplan te komen voor de periode 2025 t/m 2028 is in het AB van april 2024 afgesproken om het nieuwe beleidsplan in hoge mate voort te laten bouwen op het huidige beleidsplan, maar wel te actualiseren en daarin o.a. mee te nemen: verkorting van de schuldentrajecten (van 36 naar 18 maanden), en de 'Basisdienstverlening schuldhulpverlening' waarmee de NVVK, de VNG en het ministerie van SZW beogen de verschillen per gemeente weg te nemen. Het voornemen in april 2024 was om het nieuwe beleidsplan overwegend regionaal te laten zijn, maar met een aparte gemeentelijke paragraaf voor preventie, vroegsignalering en nazorg.

Gemeenten en GR hebben vervolgens intensief samengewerkt om tot een nieuw plan te komen. Dit was echter een zoektocht, omdat de afspraken over Schuldhulpverlening ten opzichte van de vorige versie behoorlijk veranderd zijn. Een overwegend regionaal plan met lokale paragrafen (zoals in AB was afgesproken) bleek moeilijk invulbaar te zijn. Immers, preventie en vroegsignalering zijn inmiddels gemandateerde taken waar lokaal ook veel voor wordt gedaan. Curatie is gedelegeerd aan de GR en nazorg is dan weer een gemandateerde taak en is ingericht met veel lokale partijen en de GR. Door deze taakverdeling bleek een regionaal plan met enkele paragrafen voor lokale input feitelijk niet haalbaar en onlogisch.

Het beleidsplan moet bovendien lokaal goed aansluiten bij allerlei andere plannen en visies (denk aan armoedebeleid, lokale programma's rondom bestaanszekerheid en kansengelijkheid etc.). Een ander voorbeeld is de koppeling met de lokale minimaregelingen in het kader van de preventie van geldzorgen en schulden. Recent is de Minima Effect Rapportage uitgevoerd over de invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Uitkomst is dat het beleid sluitend is, maar beleidswijzigingen in dit kader hebben ook weer invloed op het kunnen rondkomen en daarmee het ontstaan van geldproblemen.

Rond de zomer is daarom besloten om ambtelijk pas op de plaats te nemen en tot een andere opdrachinvulling te komen, namelijk een rompplan, waarbij lokaal meer aan zet is en kan zijn voor invulling van allerlei onderdelen en de GR teksten apart gekaderd worden. In co-creatie is inmiddels de rompvorsie van het beleidsplan tot stand gekomen. Dit is daarmee ook het eerste beleidsplan Schuldhulpverlening dat wezenlijk anders is vormgegeven en lokaal er anders uit komt te zien.

Voor wat betreft de inhoud van de rompvorsie van het beleidsplan is het volgende van belang:

- Er is een voorzet gedaan voor het gehele beleidsplan.
- De teksten in de paarse kaders zijn specifieke GR Sociaal teksten en vragen goedkeuring van het AB. Deze teksten kunnen na goedkeuring door het AB niet meer ambtelijk lokaal worden aangepast. Wel is het zo dat de mogelijkheid bestaat dat gemeenteraden dit nog willen aanpassen. Het is dan aan elke bestuurder om dit goed te sturen en bij de raad ook aan te geven dat die punten ook met AB weer afgestemd worden vanuit de wens om op de regionale onderdelen zo min mogelijk te differentiëren tussen gemeenten (gelet ook op de landelijke eisen en ontwikkelingen).
- De rompvorsie is bewust niet opgemaakt. Afgesproken is dat elke gemeente dit zelf oppakt, zodat dit in eigen, lokale huisstijl kan worden vormgegeven. Lay-out technisch mogen de teksten in de paarse kaders dus nog wel worden aangepast.
- Op diverse plekken is aangegeven waar gemeenten lokaal zelf nog de invulling moeten doen.
- Voor zover het om de tekst gaat buiten de paarse kaders: dit is romptekst, gemeenten kunnen en mogen hier nog aan sleutelen om het lokaal aan te laten sluiten. Waarbij voor nazorg geldt dat hier bewust voor 1 gezamenlijke lijn is gekozen: het streven wat hier staat geldt wel voor alle gemeenten (conform afspraak ambtelijk) en is niet aanpasbaar. Wel kunnen gemeenten dit hoofdstuk nog aanvullen.
- Er is bewust geen regionaal voorwoord geschreven, zodat lokaal elke portefeuillehouder aan zet is.

Voortzetting en actualisatie

Inhoudelijk bouwt het beleidsplan voort op het ingezette beleid en de goede ervaringen van de afgelopen jaren maar gezien wijzigingen en ontwikkelingen is er een actualisatieslag gemaakt zodat het beleidsplan toekomstbestendig is voor de komende periode.

Hierbij dient echter wel opgemerkt te worden dat schuldhulpverlening continu in ontwikkeling is en ook afhankelijk is van landelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de plannen van het Kabinet Schoof waaronder het in ontwikkeling zijnde Nationaal Programma Armoede en Schulden.

Koers GR Sociaal komende vier jaar

Schuldenproblematiek is een groot maatschappelijk probleem en schulden staan zelden tot nooit op zichzelf. Schuldhulpverlening omvat alle activiteiten die gericht zijn op het voorkomen en oplossen van (problematische) schulden. Belangrijk uitgangspunt hiervan is het bieden van duurzame integrale

schuldhulpverlening, waarbij niet alleen aandacht is voor de schulden maar ook voor de omstandigheden of problematiek die hiermee verband houden. Dit is diep verankerd in het schuldhulpverleningsbeleid in de Drechtsteden.

Ook voor de komende planperiode blijft de GR Sociaal zich samen met gemeenten en partners onverminderd inzetten om inwoners ondersteuning te bieden bij geldzorgen en bij het beheersbaar maken en oplossen van (problematische) schulden. Hierbij worden de huidige succesvolle elementen behouden en nieuwe ontwikkelingen meegenomen om zodoende zorg te dragen voor toekomstbestendig beleid en uitvoering.

Wanneer gekeken wordt naar landelijke (en komende) ontwikkelingen op wetgevingsgebied, onderzoeken, signalen vanuit de samenleving, partners, schuldhulpverleners en inwoners is er een aantal rode draden te ontdekken. Dit zijn het voorkomen en vroegtijdig signaleren van betalingsproblemen en schulden, het creëren van ademruimte, rust en perspectief en het voorkomen van terugval.

Rust en overzicht bieden ruimte om schulden maar ook samenhangende problematiek aan te pakken en zodoende effectieve schuldhulpverlening te bieden. Inwoners moeten schuldenrust krijgen waardoor zij met hulp hun problemen kunnen aanpakken en perspectief krijgen op een duurzame schuldenvrije toekomst.

Preventie & vroegsignalering

Op het gebied van preventie en vroegsignalering zet de GR Sociaal in op proactieve dienstverlening en het steviger inzetten op life-events en overgangsmomenten in dienstverlening zoals bijvoorbeeld de overgang van bijstand naar werk. Vroegsignalering zal worden uitgebreid door inzet van bestaanszekerheidsgesprekken en integrale vroegsignalering binnen de verschillende opgaven van de GR Sociaal.

Curatie

Voor wat betreft de gedelegeerde taak voor curatie richt de GR Sociaal zich op het oplossen en beheersbaar maken van geldzorgen en schulden (curatie) voor de komende planperiode. Er wordt gestreefd naar "Schuldenrust: inwoners hebben snel en eenvoudig overzicht en weten waar ze aan toe zijn" en "Perspectief: inwoners hebben snel en op maat een oplossing voor hun schulden".

Bij schuldenrust wordt er ingezet op het optimaliseren van het schuldhulpverleningsproces en de samenwerking met partners. Voor wat betreft het optimaliseren van het schuldhulpverleningsproces wordt er meer snelheid aangebracht in trajecten, de begeleiding geïntensiveerd en wordt er gezorgd voor één centraal contactpersoon voor de inwoner. Hier wordt de implementatie van de landelijke afspraken voor basisdienstverlening in meegenomen. Daarnaast wordt er ook concreet ingezet op de verbreding van het bestaanszekerheidsgesprek en inwoners met een achterstand bij de zorgverzekering van meer dan zes maanden.

Voor wat betreft het bieden van perspectief wordt er de komende periode ingezet op het vergroten van het bereik en het vergroten van aanwezigheid op vindplaatsen in gemeenten. Dit is tevens een punt van het Kabinet Schoof en zal naar verwachting ook onderdeel zijn van bovengenoemd Nationaal Programma Armoede en Schulden. Naast het verstevigen van de samenwerking met de lokale en regionale partners wordt ook de samenwerking verstevigd en uitgebreid met de aanwezige partners op het SamenWerkplein om zodoende de inwoner te ontlasten. Deze lijn wordt doorgetrokken met een andere grote partij te weten de beschermingsbewindvoerders. Zodoende wordt de regierol op schulden verstevigd en de doorstroom naar de gemeentelijke schuldhulpverlening verbeterd. Hiermee wordt vooruitgelopen op basisdienstverlening schuldhulpverlening. Ter ondersteuning aan het verbeteren van de samenwerking en het vergroten van wederzijdse kennis en kunde wordt daarnaast een leerlijn schuldhulpverlening ontwikkeld.

Een ander belangrijk onderdeel van het bieden van perspectief is begeleiding en coaching. Vorig jaar is de duur van de afloperiode van de minnelijke schuldregeling verkort van 36 maanden naar 18 maanden. Gezien deze kortere afloperiode is het essentieel om de coaching en begeleiding tijdens de trajecten te intensiveren om inwoners een stabiele basis te geven en terugval te voorkomen.

Nazorg

Tot slot nazorg, in de afgelopen planperiode is nazorg via een intensief traject vormgegeven. Gezien de bovenstaande genoemde ontwikkeling van de kortere trajecten is nazorg belangrijker dan ooit.

De komende vier jaar heeft dit dan ook een centrale plek in de aanpak bij de GR Sociaal en de gemeenten en is er bewust een gezamenlijk streven geformuleerd: "Schuldenvrij: inwoners blijven duurzaam uit de schulden". De ingezette werkwijze wordt voortgezet en doorontwikkeld aan de hand van praktijksignalen en uitbreiding van doelgroepen.

Beoogd resultaat

Voldoen aan het wettelijke voorschrift om minimaal eens per vier jaar een beleidsplan schuldhulpverlening vast te stellen. De actualisatie en intensivering van het beleid voor de periode 2025 t/m 2028 beoogt de integraliteit en effectiviteit van schuldhulpverlening te vergroten en zodoende inwoners optimaal te ondersteunen bij geldzorgen en/of problematische schulden.

Argumenten

Het (minimaal) vierjaarlijks actualiseren van het beleidsplan schuldhulpverlening betreft een wettelijk voorschrift.

Kanttekeningen

De bedoeling was om dit geactualiseerde plan 1 januari 2025 in te laten gaan. Door de vertraging vanwege de gezamenlijke zoektocht in de totstandkoming hiervan, wordt deze termijn nu niet gehaald. Afgesproken is dat alle gemeenten het plan lokaal voor de zomer vastgesteld hebben en dit vervolgens doen met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2025. Op die manier is de looptijd straks weer gelijk voor alle gemeenten.

Consequenties

Financiële consequenties

De financiële uitwerking van de bijdrage en taken van de GR Sociaal inzake het beleidsplan schuldhulpverlening 2025 t/m 2028 is onderdeel van de meerjarenbegroting van de GR Sociaal en past binnen de bestaande begrotingskaders zoals deze er nu zijn. Op verzoek van gemeenten is apart een memo over de regionale financiën opgesteld ter informatie. Deze memo is ook als bijlage toegevoegd aan dit AB voorstel. De periodieke verantwoording wordt meegenomen in de reguliere P&C cyclus.

Personele en organisatorische consequenties

Niet van toepassing

Juridische consequenties

Het Beleidsplan geeft de richting aan van de wijze waarop het bestuur invulling geeft aan een wettelijke taak. Het is een openbaar stuk en belanghebbenden kunnen zich er daardoor ook op beroepen. Het bevat geen rechtens afdwingbare afspraken maar dat maakt het niet zonder betekenis. De aan de wet gekoppelde lokale Verordening beslistermijn schuldhulpverlening en de door het Dagelijks Bestuur vastgestelde Beleidsregels schuldhulpverlening Drechtsteden wijzigen verder niet met dit plan en blijven van kracht.

Relatie met andere beleidsvelden, organisaties en duurzaamheid

Door het vormgeven en uitvoeren van integrale schuldhulpverlening in samenwerking én afstemming met de Drechtstedengemeenten, sociaal (wijk)teams en ketenpartners zoals o.a. vrijwilligersorganisaties, beschermingsbewindvoerders en de rechtbank wordt de uitvoering op verschillende schaalniveaus met elkaar afgestemd.

Het voorstel heeft een relatie met de beleidsterreinen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet.

Fatale termijn

Het huidige beleidsplan is aflopend per 1 januari 2025, gezien het bestuurlijke proces is het niet haalbaar gebleken om het (geactualiseerde) beleidsplan tijdig vast te stellen. Aan de gemeenteraden zal worden gevraagd om het beleidsplan met terugwerkende kracht per 1 januari 2025 vast te stellen.

Advies en draagvlak

Dit voorstel en onderhavige rompersie van het beleidsplan is op ambtelijk niveau afgestemd met de gemeenten op beleidsniveau in het Regionaal Opgave Overleg (ROO) Schuldhulpverlening. Sinds de zomer van 2024 is ook het Opdrachtgevend Overleg aangesloten via een afgevaardigde. Het stuk is ook in het OGO van 12 december gedeeld en besproken.

De Regionale Adviesraad Sociaal Drechtsteden (RAS) is in het voortraject en in de ambtelijke voorbereiding gevraagd te adviseren ten aanzien van de onderdelen van de GR Sociaal in de rompversie van het beleidsplan. Het advies en de reactie op het advies zijn bijgevoegd.

Voor wat betreft de lokale gemeenteraden heeft er in juni 2024 een regionale raadsavond plaatsgevonden om input op te halen bij raadsleden voor de ontwikkeling van het beleidsplan. Daarnaast hebben bij enkele gemeenten tevens themacommissies voor raden of lokale bijeenkomsten voor partners plaatsgevonden.

Verdere procedure en uitvoering

Indien het bestuur instemt met het voorstel en de rompversie van het beleidsplan schuldhulpverlening 2025 t/m 2028 worden beide stukken ter doorgeleiding aan de colleges verzonden met bijgevoegde aanbiedingsbrief. Het vervolgtraject van het raadsproces tot vaststelling van het beleidsplan zal door de gemeenten in samenwerking met de GR Sociaal worden vormgegeven.

Communicatie

Niet van toepassing in deze fase, dit zal in een later stadium in samenwerking met gemeenten worden vormgegeven.

Bijlagen

- Rompversie beleidsplan schuldhulpverlening 2025 t/m 2028;
- Memo financiën Schuldhulpverlening;
- Aanbiedingsbrief aan colleges Drechtstedengemeenten.